

megérhessünk. Ne ilyen buval bánattal, hanem örvendetes napokkal. Jó légy, friss légy, egészséges légy, szófogadó légy. Vizért küldnek borért menj, borért küldnek, vizért menj, porzsávás ne légy, keléses ne légy ...

Ujévi szokások

Szilveszterkor nagy hált rendeznek. Ujévkor a gyerekek újévet köszöntenek: Hidegen süt a nap, a föld fagyos, kopár, nem nyílik a virág, nem dalol a madár, nyíló virág helyett a szívetem adom, drága neveteket imába foglalom. Érzetek, érzetek sok, számos új évet hogy elmondhassátok, de szép ez az élet. /?/.

Házasság, eljegyzés, lakodalom

A vőlegény két kérő emberét vagy asszonyát elküldi a lányos házhoz kérőbe. A leány a szüleivel vagy két kiadóval elmegy a legény házához "háztűznézőbe". Ha a leánynak tetszik a legény házanépe és házatája, akkor a kiadók és kérők alkudozni kezdenek a "móringra". /Hői hozomány/, és az un. csókpénzre /a hozomány 10 %-a./ Míg nem egyeznek meg, addig a menyasszony kiadói nem kapnak sem inni sem enni. Megegyezés után pompás lakoma vár rájuk. A menyasszony a vőlegény vagyoni viszonyának megfelelően ad egy jegykendőt, és azt is megállapítják, hogy a vőlegény nőrokonai mikor mennek a menyasszonyos házhoz a menyasszony által szőtt vászonból a vőlegény fehérneműjét kiszabni. Egy lálynál felszabnak ilyenkor 16 pár férfi alsóruhát. A szabás befejezését is lakoma követi. A menyasszony részére ígért összegén kívül még adnak egy díszes "kontyot" vagy esküvői cipőt is. A menyasszonynak felajánlott összegből tartoznak szülei a menyasszony ruháját és butereit beszerezni. Az esküvő és a lakodalom már sokkal nagyobb ünnepélyességgel folyik. Hetekkel előbb megkezdődnek az előkészületek a menyasszony házában. Az ünnepélyes egyházi esküvőre sok babonás szokás van: Pl. a menyasszonyi cipőbe tesznek egy kétfilliérest, két girizd fokhagymát. Jelentése, hogy a gonosz emberek ne árthassanak az ifjú párnak. A menyasszonyt a kérőasszony, egy vőfély, egy nyesszolyó lány /napjainkban koszoruslányok/ kísérik. A vőlegényért elmegy a két násznagy, egy vőfély /vőfény/ és egy nyesszolyó lány. A násznagyok előre megállapítják a helyet, ahol előre találkoznak, azután templomba mennek. Az esküvő után a templomon kívül van a menyasszonycsók, amikor a menyasszony megcsókolja leánybarátját, ismerőseit. Utána szép rendben hazavonul a menyasszony azokkal együtt, akikkel hazulról eljött. Ugyanígy a vőlegény is. Amikor a templomból kilépnek a menyasszonynak ügyeskednie kell, hogy ő szólaljon meg először, előbb mint a vőlegény, mert így övé lesz a szó a hában. Három órára mindkét háznál összegyűlnek a vendégek az ebédre. /?/. Öt-hat óra között a vőlegény a vendégeivel elmegy a menyasszonyért. Először megy a vőlegény a koszoruslányával és az első vőfényvel. Ezeket követik a násznagyok és a többi vendég, egy férfi egy nő, párosával. A férfiak egy-egy üveg bort, az asszonyok pedig kendőben kalácsot visznek, hogy a nézőközönségnek, a "bámeszkodóknak" dobhassanak, a férfiak pedig borral kínálathassák őket. Az uton kurjongatnak és a következőket mondják: Aki minket legyaláz, pokolban legyen kanász. Sárga esikó arany nyereg, vőlegényünk derék gyerek. Aki kiáll az utcára, rozmaringszál a markába. Az én csizmám sérbe való, az én lábam táncra való. - A menyasszonyék udvarában az öregebb vendégek közül két-három ember kiáll az ajtóba és egy várják a vendégeket. Ezek az öregek kérdőre vonják a bevonuló násznagy urakat. Sokféle kérdést adnak nekik ilyen formán: Mi volt Ádám apánk vezetékneve? Milyen mély a tenger? Ha jól megfelelnek a kérdésekre, minden rendben van, ha nem, akkor kinevetik őket. Utoljára azt kérdik: Hát mi jábatban vannak? A válasz: Egy csillagot keresünk. Itt esett le. Itt kell annak lennie a házbeliék tagadják, amazok állítják. Előszörre elővezetnek egy hat-hétéves leánykát, és kérdezik: Ez az a csillag? - Nem! - fele-

lik. Harmadszorra jön a menyasszony. A menyasszonyt átadják a vőlegénynek, aki őt kézenfogva bevezeti a szobába. A bevonulás a következőképpen történik: Elől megy az egyik násznagy, utána a második, azután a vőlegény a menyasszonnal, majd a kérésasszony, a két nyoszólányka, és a többi fiatal menyecske párjával.

Megkezdődik a vacsora. Vacsora alatt minden ételhez elmondja a köszöntőt a vőfély. Vacsorai ételek: Marha és tyukhus leves, marhahus tormával, kása baremfiaprólékkal, káposzta disznóhussal, különféle rétesek, pecsenye, hurka, különféle kalács és apró cukersütemények. Végül a torták, köztük az elmaradhatatlan, rendszerint kassal diszitett pörkölt dióstorta. Nyilván célzás a vőlegénynek. A vacsora után az egyik vőfély a menyasszonyt elbucsztatja a vőfélykönyvből vett bucsuztatóval /?/. Ezután megindul a menet a vőlegény házához, s az uton a következőket kiabálják: Menyasszonymnak gyöngy a nyakán, nem lesz többet koszeruslány. Ez az utca kanyarékes, menyasszonyunk takarékos. Ez az alma karikós, menyasszonyunk mosolygós. Ez a rétes kerekos, menyasszonyunk de kedves. Minden mondóka után karban kurjantanak.

Megérkeznek a vőlegény házához, de közben a menyasszonyt figyelmeztetik, hogy lábával a küszöböt meg ne érintse, mert akkor a vőlegény szülei korán elhalnak. Amint az asztalhoz ülnek, a menyasszony azonnal új zsebkést tesz a vőlegény elé, mit ha elmulaszt, akkor az egyik vendég egy forgács-darabkával pótol, a vőlegény szégyenére. A vacsora eltart 10 óráig. Azután a násznagy felszólítására kezdődik a "tűz" /dusolás/. Minden vendég a kedves nótájá huzatja el a cigánnyal, azután a cigány részére ad valamit a tányérba. Mikor éjfélre jár az idő, a menyasszony és a vőlegény az asztalon keresztül /?/ eltávoznak. Ekkor a fiatalság közül valaki bekiabálja: Felkérjük a násznagyokat, hordják ki az asztalokat! Erre táncra alkalmassá teszik a szobát. Ezalatt egy másik szobában a menyasszony gyorsan letesszi a menyasszonyi ruhát, felölti menyecske ruháját, puros szorítóval /kendővel/ hátrakötik a fejét. Rövid idő múlva mint új menyecskét, bevezeti a vőlegény és megkezdődik a menyecsketánc. Először a vőlegény táncol a menyecskével, kinek feje fölé az egyik vőfély üres tányérat tart és elkiáltja: Eladó a menyasszony! Ekkor már a másik vőfély kezében tartja a pénzt és bedobja a tányérba, a menyasszonyt az vőlegénytől átveszi, fordul vele néhányat, amíg más valaki a tányérba dobott pénzzel meg nem váltja, majd a harmadik stb. Ez a tánc addig tart, amíg a vőlegény vissza nem veszi a menyasszonyát, amíg le nem takarja a tányért egy kalappal. A tányérba gyűlt pénz a fiataloké. Ezután folyik a tánc, a mulatság reggelig. Éjfél körül feketekávé hoznak az asztalra, éjfél után újra hussal rétesrel, kaláccsal kínálják a vendégeket. Reggel felé többen hazamennek a lakodalmas háztól. Ezekért a szököttékért amikor kivirrad láncos társaság megy. Rudazóláncokat, söprüket, rossz tepsiket, fedőket visznek magukkal, ezeket csörgetik, nagy lármával összeverik. Ha sikerül előkeríteni a megszőköttet, kezeit, lábait összekötözik és visszavezetik a lakodalmas házhoz. Utközben énekelnek, összeverik a tepsiket, fedőket, a söprükkel pedig maguk előtt seprik az utcát. Az egész falu népe nevetve figyeli a megláncoltak visszaszállítását. /A megláncoltnak meg kell váltania szabadságát. Előfordul még, hogy a legények a gazdaasszonyok által elkészített de még sületlen rétest ellopják. Elviszik egy házhoz, ott megsütetik, majd elfogyasztják a ház népével együtt. Aztán az üres tepsire spárgát vagy drótot kötnek, s így huzzák a falun végig a lakodalmas házig, jelezve a gazdaasszonyok figyelmetlenségét. - A megláncoltnak szivarral vagy pénzzel kell megváltania szabadságát. Ha nem fizet, felhuzzák a mestergerendára, s ott lóg, amig meg nem pihul. Hajnalban pecsenyét tálalnak. Módosabb helyeken még másnap, sőt harmadnap is tart a nagy dinomdánom. - Lakodalmom után egy hétre az un. kisvendégség van a vőlegény házá-

